

PÄIVÄN SINI

2002

JOENSUUN STEINERPÄIVÄKOTI

20-vuotisjuhlajulkaisu

Julkaisija: Joensuun Steinerpäiväkodin
kannatusyhdistys ry

Toimituskunta: Matti Immonen
Tiina Hoffren-Immonen
Tarja Makkonen
Varpu Muikku

Taitto: Matti Immonen
Leea Wasenius

Painosmäärä 1000 kpl

Painopaikka : Hyvätuuli 2002

20 -VUOTIAS STEINER-PÄIVÄKOTI

Kaksikymmentä vuotta sitten ”joukko vanhempia kokoontui perustamaan Joensuun Steiner-päiväkodin kannatusyhdistystä. Tuo joukko halusi kantaa vastuuta lastensa kasvatuksesta, tehdä jotain uutta ja tehdä sen itse.” Teksti on suora lainaus päiväkodin 10-vuotisjuhlakaisusta, sen aikaisen puheenjohtajan, Marjut Cadian laatimasta pääkirjoituksesta.

Nyt vietämme päiväkodin 20-vuotisjuhlaa. Tuolloin sanottu ”kantaa vastuun, tehdä jotain uutta ja tehdä sen itse” on edelleen voimassa. Kuntatalouden kannalta katsottuna ja peilattuna tämän päivän hyvinvointipoliittiseen keskusteluun, em. tavoite on ajankohtainen. Kunta, jossa tällaista asennetta ”esiintyy”, voi olla todella ylpeä tästä – kansalaistoiminnaksikin kutsutusta toiminnasta.

Tänä päivänä yhteiskunnassamme on ylipainottuneena talouselämä ja valtion taholta odotettavat toimenpiteet! Näiden rinnalle on nousemassa kolmanneksi kansalaistoiminta (ns. kolmassektori), jota jo hyvinvointipoliittisessa keskustelussa pidetään jatkuvasti esillä.

Kaksikymmentävuotias päiväkoti on erinomainen esimerkki toimivasta kansalaistoiminnasta. Päiväkoti muodostuu vanhemmista lapsineen, opettajista sekä

kannatusyhdistyksestä ystävineen. Dynamiikka toimintaan tulee kulloinkin toiminnassa mukana olevien vanhempien voimavaroista. Punaisena lankana on pieni lapsi – 3–6-vuotias, joka on kuin kokonaisvaltainen aisti, johon kaikki ympärillä tapahtuva, oleva, vaikuttaa voimakkaasti; värit, äänet, aikuisten suhtautuminen, materiaalit ym. Keskeistä on tietenkin päiväkodin opettajien kokonaisvaltainen osaaminen; ”osaamiseen” kuuluu, että tiedotetaan, kuinka tärkeää on ottaa lapsen ikäkausiksi ja kehitysvaihe huomioon päivän kulkua, rytmiä, järjestettäessä. Samalla otetaan huomioon vuoden kierto.... Tällaisessa ilmapöytäkirjassa lapsi ikään kuin saa vahvat juuret asettua elämään. Lääketieteen tohtori Mikaela Clockleriä lainaten ”kun koko kasvatustapahtumassa huomioidaan lapsen aisti-hermojärjestelmän, rytmisen järjestelmän ja aineenvaihduntajärjestelmän terve kehittyminen, niin myös vanhuusiässä irtautuminen fyysisruumiillisesta tapahtuu terveellä tavalla.”

Tästä on hyvä siirtyä työn alla olevaan Steiner-kouluun. Nyt toimitilapaa on haettu kaksi kertaa ja kummallakin kerralla tuli kielteinen päätös (päätökset maksavat á 5000 FIMI). Alueellamme on jo noin 80 lasta, joiden vanhemmat haluavat lapselleen Steiner-kouluissa kehitettyä opetusta. Valtioneuvosto on hyväksynyt

maaliskuussa 2002 varhaiskasvatuksen valtakunnalliset pelisäännöt. Periaatepäätöksen mukaan päivähoitolainsäädäntö uudistetaan ja varhaiskasvatukseen laaditaan valtakunnallinen suunnitelma. Kunnat sitten myöhemmin tekevät omat kasvatussuunnitelmansa tältä pohjalta. Jatkossakin laki sisältää vanhempien oikeuden saada lapselleen päivähoitopaikka. Po. päätöksen tavoitteena on, että varhaiskasvatus, esiopetus ja perusopetus muodostavat yhteisen jatkumon ja maan eri osissa asuvat lapset ovat yhdenvertaisessa asemassa.

Valtioneuvoston päätös sopii hyvin Steiner-päiväkodin ja nyt toivottavasti syksyllä aloittavan Steiner-koulun ”strategiaan”. Toivomme, että meille löytyy myös ”paikka” toimintaryhmässä, jossa kaupunki laatii päätöksessään mainittua kaupungin omaa kasvatussuunnitelmaa. Kaikissa suurimmissa kaupungeissa toimii Steiner-koulu ja oma kaupunkimme, Joensuu, ei halunne olla poissa tältä ”listalta”! Tahtomme on, että Steiner-päiväkoti ja -koulu voisivat kuulua Joensuun koulupalattiin, niin kuin Lappeenrannassa tuntuu olevan.

Seija Varis
Puheenjohtaja
Joensuun Steinerpäiväkodin
kannatusyhdistys ry
2002

Steinerpäiväkodin pedagogiikasta

Steinerpäiväkodissa kiinnitetään huomiota ympäristön väreihin, muotoihin ja materiaaleihin, koska ajatellaan, että pienen lapsen aistit tarvitsevat tasapainoista ravintoa kehittyäkseen. Kun astut steinerpäiväkotiin huomaat ensimmäisenä kodinomaisen tunnelman: kukat ikkunoilla, puusta tehdyt huonekalut, lempeät värit, pehmeät muodot. Näet ehkä ryhmän leikkiviä lapsia ja opettajia arkiaskareissaan.

4

Kun katselet tarkemmin ympärillesi, huomiosi kiinnittyy yksinkertaisiin, yleensä luonnonmateriaaleista tehtyihin leluihin, jotka houkuttelevat lapset mielikuvi-tuksellisiin leikkeihin. Puinen palikka voi lapsen leikissä olla ensin silitysrautana ja hetken päästä se muuttuu kahvipannuksi. Steinerpedagoginen nukke tehdään luonnonmateriaaleista: nuken pinta on puuvillakankaasta ja nukke täytetään lampaan villalla. Nukke on helppo hoitaa, koska se on lämmin ja pehmeä. Nuken yksinkertaiset piirteet antavat lapsen mielikuvitukselle mahdollisuuden monenlaisten inhimillisten tunteiden ilmaisuun. Steinerpedagogiikan keskeinen ajatus on tukea lapsen luovaa leikkiä mahdollisimman paljon: lapsi, joka osaa leikkiä osaa myös aikuisena tehdä työtä.

Mitä aikuinen edellä

sitä lapsi perässä

Alle kouluikäinen lapsi oppii jäljittelemällä. Kaikki kodin työt, joita päiväkodissa tehdään tarjovat lapsille oikeita toimia, joita jäljitellä: lattian lakaisu, pöytien pyyhkiminen, pyykin silytys, tavaroiden järjestelyt jne. ovat oivia oppimisen paikkoja lapsille. Kun aikuinen esim. alustaa pullataikinaa, tehden työtään rakkaudella, pian hänen ympärillään on joukko lapsia, jotka tekevät samalla tavalla. Se mitä lapset itse tekevät ja mitä ympärillään näkevät tapahtuvan ovat pian leikin aiheina. Usein leipomispäivänä leikkinurkasta kuuluu kutsu kahvilaan, jossa tuoksuvat vastaleivotut leivonnaiset. Lasten kahvikestit voivat alkaa...

Lapsi elää eleessä

Päiväkodissa työskentelevien aikuisen tulee olla tietoisia omasta tavastaan puhua, liikkua ja elehtiä lapsen edessä, koska lapsi oppii jäljittelemällä. Aikuisen vastuulla on miettiä, mikä on jäljittelemisen arvoista ja siitä syystä kasvattajana joutuukin usein kääntämään katseensa omaan itseensä päin. Lapsen kasvatusta onkin paljon aikuisen omaa itsekasvatusta.

Steinerpäiväkodissa vuodenaikaan liittyvät sadut, lorut, leikit ja laulut

ovat tärkeä osa päivittäistä toimintaa. Samaa satua kerrotaan useampana päivänä peräkkäin, jotta lapsi voi eläytyä sadun eri tunnelmiin. Satua voidaan elävöittää esim. näytellen sitä yhdessä lasten kanssa tai sadusta voidaan tehdä pöytäteatteriesitys tai käyttää marionettinukkeja. Kättentaputuksilla, rytmityillä laululeikeillä ja loruilla lisätään lasten keskittymiskykyä. Erilaiset käsillä tehtävät eleet ja leikit elävöittävät loruja ja lauluja. Samalla käytetään sitä ei-kielellistä väylää, jossa lapset vielä elävät. Alle kouluikäinen lapsihan elää vielä pitkälti eleiden maailmassa; puheen ja kielen maailma aukeaa lapselle vasta vähitellen sellaisena kuin aikuinen sen ymmärtää.

Rytmit tuovat turvallisuutta

Steinerpäiväkodissa kiinnitetään erityistä huomiota turvallisen ilmapiirin luomiseen. Paitsi päiväkodin turvalliset puitteet myös samana pysyvät tutut opettajat luovat turvallisuutta. Alle kouluikäisen lapsen kehitysvaiheessa rytmisyydellä on tärkeä merkitys. Päiväkodissa pyritään seuraamaan aina samaa päivärytmiä ja noudattamaan samoja tapoja.

Toiminnat vaihtelevat sisään- ja uloshengityksen mukaisesti: välillä on tietoisempaa toimintaa ja välillä vapaata leikkiä. Päivä aloitetaan

aina aamupiirillä tutuilla lauluilla ja loruilla. Samoin ruokailu, ulkoilu ja lepoetki ovat samaan aikaan päivästä. Tietyt rituaalit kuuluvat kuvaan esim. satuhetki alkaa aina kynttilän sytyttämisellä ja ruokailuun kutsutaan kelloa kilisyttämällä.

Yhteisöllisyys ja yhteiset tavoitteet

Yhteistyö vanhempien ja opettajien välillä on keskeisessä asemassa steinerpäiväkodissa. Yhteisissä keskusteluissa käydään läpi kasvatuskysymyksistä ja lapsen hoitoon liittyviä asioita ja päiväkodin opettajat tutustuvat myös mielellään lapsen perheeseen tekemällä mm. kotikäyntejä. Vanhemmat voivat tulla opettajien luo päiväkodille ”pyöreän pöydän keskusteluihin” aina tarvittaessa.

Opettajat ja vanhemmat luovat yhteistyössä edellytykset päiväkodin toiminnalle: opettajat vastaavat pedagogiikasta ja vanhemmat ovat mukana varainhankinnassa. Opettajien ja vanhempien välille syntyy hyvä yhteistyösuhde ja luottamus monien yhteisten tapahtumien ja yhteisen tekemisen myötä. Varainhankinta on tärkeä yhteistyömuoto päiväkodissa: jokaisen perheen toivotaan olevan mukana järjestämässä erilaisia tapahtumia ja myyjäisiä päiväkodin hyväksi.

Päiväkodin opettajilla ja vanhemmilla on sama tavoite: tukea lapsen tasapainoista ja hyvää kasvua. Pieni lapsi on kuin nupullaan oleva kukka, jota tulee suojella, tukea ja ravita rakkaudella, jotta se voi jonakin päivänä puhjeta täyteen kukkaansa.

Tiina Luukkonen-Vanninen
Tarja Vartiainen
Tiina Hoffrén-Immonen

Onko tänään leipomapäivä?

Kokemuksia steinerpäiväkotilapsen vanhempana

Perheemme lapsille mieluisin päiväräpäivä on jostakin syystä ollut leipomapäivä. Aina perjantaisin pienet leipurit ovat tehneet sämpylöitä tai vehnästä ja ruuan jälkeen herkutelleet omilla leipomuksillaan. Kotonakin on opittu laulamaan: ”Leipuri Hiiva, hän asui Kumputiellä, kakut, pullat leipoi siellä, näen piipusta kun savu kohoaa...” Vuosien saatossa perjantaihin on liittynyt vielä sellainen lisäihanus, että mukaan päiväkotiin on saanut tuoda oman lelun. Siinä sitä on puettu lapsen lisäksi talvitamineisiin milloin vauvanukke ja milloin nalle ja etsitty sille hiki päässä juuri sopivaa kaulahuivia tai kinnasta ja ehditty kun ehdittykin aamupäivään...

Viikon päivätkin opitaan sen mukaan mitä päiväräissä tehdään: maanantaina maalaus, tiistaina retkipäivä, keskiviikkona käden töitä, torstaina leikkipäivä ja perjantaina leivotaan. Myös vuoden kierto tulee tutuksi juhlien kautta. Samana toistuvat tapahtumat painuvat lähtemättömästi mieliin.

Syksyllä kun aloitetaan hoitoon lähtö tiedetään jo mitä odotetaan: ”äiti, äiti onko meillä vielä penkissä porkkanoita, päivärärillä on sadonkorjuujuhlat.” Milloin on käyty torilta viemisiksi iso keltainen kurpitsa ja auringonkukkia tai kerätty puusta omenia ja keltaisia vaahteranlehtiä ja tietysti niitä porkkanoita.

Kiireistä aikaa sadonkorjuujuhlien tienoo on myös vanhemmille: päiväkodilla on syysmyyjäiset. Milloin kokoonnutaan talkoitaan, milloin väkerretään kotona myyntiartikkeleita tai ongintapusseja. Kaikki tietysti leipovat suussa sulavia leipomuksiaan ja toivovat, että vihdoinkin ne onnistuisivat niin, että niistä jotakin voisi viedä myyntiin... Myyjäispäivistä on tullut koko perheen harrastus: miehet virittelevät nuotiota pihamaalle makkaranpaistoa tai lettuja varten, ongittavat lapsilla yllätyspusseja; lapset hyöriivät jaloissa ja mankuvat rahaa arpajaisiin tai kahvilaostoksiin ja äiti-ihmiset usein tuovat tuoksuvaisensa viime tipassa suoraan uunista myyjäisväen houkutukseksi.

Varainhankinta on tärkeä osa yksityisen päiväkodin pyörittämisestä ja vanhemmilla on tärkeä osansa tässä toiminnassa. Samalla kun talkoilla järjestetään myyjäisiä ja päiväkodin tapahtumia, uudet ja vanhat vanhemmat sekä päivärärin opet tutustuvat luontevasti toisiinsa. Sekä syysmyyjäiset että joulun alla joulumyyjäiset tuovat ihan oman tunnelmansa perheen elämään. Vaikka työtä ja touhua on joskus ihan ylen määrin, en antaisi pois niitä hienoja yhteisiä hetkiä, joita vuosien varrella on saatu kokea päiväkodin tutuksi tullessa porukassa. Päiväkodin lapset, vanhemmat ja opet ovat noina hetkinä kuin yhtä suurta perhettä.

Joulun aikaan laskeudutaan adventtijuhan myötä. Lattialle on tehty havujen reunustama spiraalin muotoinen tie, joka johtaa keskellä olevan kynttilän luo. Mieleen painuvia hetkiä on saatu kokea, kun oma lapsi kulkee juhlapuvussaan polkua pitkin enkelin saattelemana ja syyttää oman kynttilänsä spiraalin keskellä. Joulun tunnelmaan voi jo virittäy-

tyä, kun lauletaan lopuksi yhdessä ”Maa on niin kaunis” ja pysähdytään nauttimaan kynttiläspiraalin kauneudesta.

Monet lorut ja laulut tulevat kotonakin tutuiksi, kun niitä käydään läpi eri vuoden aikoina. Satuja lapset kertovat ulkomuistista ja näyttää sieltä, että monet tarinat säilyvät mielissä pitkään. Maalaaminen ja varsinkin ”eskarityöt” ovat olleet mieluisia ja odotettuja kohokohtia. Muistoihin päiväkotiajoilta näyttävät lapsilla liittyvän erilaiset

leikit, joita kavereiden kanssa on leikitty sekä sisällä että ulkona. Huippuhetkiä, joista kotonakin kuulee ovat synttäriseurakirille järjestetyt juhlat lauluineen ja pukeutumisineen.

Minulle vanhempana on ollut tärkeää se, että steinerpäiväkodissa on mietitty lapsen hoito kokonaisvaltaisesti ympäristön muotoja ja materiaaleja myöten. Lapsen aisteja ruokitaan luonnon materiaalien ja värien kautta, mielikuvitukselle annetaan ruokaa satujen, lorujen ja laulujen myötä ja käden taidot ja taiteellisuus kehittyvät itse tekemällä ja osallistumalla päiväkodin toimintaan. Sosiaalisuus ja toisten huomioon ottaminen ovat myös tärkeitä taitoja. Päiväkodin tavoitteet ovat sopineet hyvin yhteen sen kanssa mitä vanhempanakin pidän tärkeänä lapsen kasvulle.

Kevättä kohti kun mennään,

huomataan pääsiäisen olevan jo ovella, kun lapset tulevat virpomavitoineen kotiin. Ja hyörinää riittää taas pääsiäismyyjäisissä. Jospa kerrankin laittaisin rairuohot ajoissa kasvamaan ja myyntipöytäni... Keväälle saattaa tuoda oman lisävärinsä jokin suurempi tempaus, jolla varoja hankitaan. Mitäpä, jos tänä vuonna varataan koko elokuvahalli ja myydään lipuja päiväkodin hyväksi Prinsessa Ruususella? Miten olisi suurkonsertti Carelia-salissa? Entäs

jos pidettäisiin runokahvilaa ja lapsiparkkia päiväkodilla? Näitä ja monia muita hienoja tapahtumia on vuosien myötä järjestetty vaihtelevalla menestyksellä. Mukavaa on aina ollut, vaikka ideat ovat kyllä joskus päättä huimanneekin. Kesää kohti saatetaan innostua järjestämään ”aikuisien juhlat” nyttikestiperiaatteella tai äitienpäivälounas, jonka menүн isät toteuttavat. Tämän kevään 2002 tapahtumiin kuuluvat päiväkodin 20-vuotisjuhliin liittyen osallistumiset Lasten messuille, luentosarja Vapaaopistolla ja juhlat Karjalan talolla.

Kevätjuhlissa viimeistään kirpoaa kyynel silmäkulmasta, kun näkee oman eskarilaisensa kukkaseppelä päässä ja lähtöruno kädessään laulavan piirissä toisten päiväkotilasten ja opettajien kanssa. Se on aina häikeä hetki: näinkö nopeasti ne vuodet vierähtivät, vastahan

toin tämän lapsukaisen untuvikona päiväkotiin ja nyt hän on jo kouluun lähdössä... Kaksi lasta on meidänkin perheestä päiväkodin kautta koulutielle saateltu, mitenköhän käy kun tämä kolmaskin aikanaan jättää päiväkodin? Isommat lapset ovat ainakin pitkään halunneet mukaan päiväkodin tutuksi tulleisiin juhliin ja myyjäisiin ja kyllä se meille vanhemmillekin on tullut osaksi elämää tämä steinerpäiväkoti.

Tuttavapiirissä on käynyt joskus niinkin, että vaikka perheen omat lapset on jo koulutielle saateltu, näyttävät vanhemmat vielä viihtyvän päiväkodin piirissä esim. mukana päiväkodin kannatusyhdistyksen toiminnassa. Yhdistys on päiväkodin toiminnan ylläpitäjä ja siellä vanhemmat ja opettajat tekevät tärkeää työtään, hoitavat hallintoa ja varainhankintaa. Monesti vanhempia ja lapsia vuosienkin takaa tapaa myyjäisissä ja erilaisissa päiväkodin tapahtumissa. Kyllä siinä steinerpäiväkodin tunnelmassa on jotakin sellaista, mikä saa ihmiset viihtymään ja palaamaan aina uudelleen yhteiseen ”kotiin”.

Suurkiitos opeille ja muulle päiväkodin henkilökunnalle! Olette omalla työllänne luoneet hyvän kasvupaikan lapsillemme ja kasvunpaikkoja on löytynyt meille vanhemmillekin, venymistä ja omien rajojen kokeilua. Kun me yhdessä luomme edellytyksiä päiväkodin toiminnalle, ”rakennamme taloa ja talo rakentaa meitä.”

Kyllä minultakin ne kakut vielä joskus onnistuvat!

Tiina Hoffrén-Immonen

Vuoden kierron juhlat

Syntymäpäivä

*Sä tulit tähän maailmaan
alati nutta oppimaan.*

*Me sua siinä auttaa tahdomme,
sulle kaikkea hyvää toivomme.*

*Eteenpäin kulje rohkeasti,
enkeli ohjaa kulkuasi.*

*Missä tahansa kuljetkin,
olet suojassa Jumalan enkelin.*

antavat rytmiä elämään

Tarvitsemme arjen ja juhlan vuorottelun rytmiä ja todellakin myös arkea, jotta juhla tuntuisi juhlalta! Jos syö karkkia ja täytekakkua mielin määrin joka päivä, ei keksi erottuvaa tarjoilua juhlapäiviksi. Juhlan koko kaari: suunnittelu, valmistelu, juhliminen ja sen jälkeen arkeen laskeutuminen, antavat elämään juurevaa oloa joka päivä.

Vuodenaikojen rytmissä juhliittiin ennen ainakin neljä kertaa: pääsiäisen, juhannuksen ja joulun lisäksi syksyllä vietettiin kekriä, satovuoden päättymistä. Jonkinlaiseen syysjuhlaan tuntuu olevan tarvetta nykyäänkin. Suomeenkin kotiutumassa olevassa halloweenissa yhdistyvät Martinpäivän, pyhäinpäivän ja sadonkorjuujuhlan vanhat perinteet kaupallisin maustein.

Juhlan odotuksen taito

Steinerpedagogiikassa vaalitaan vuodenaikojen rytmiä ja sen suuria juhlia, niinpä steinerpäiväkodeissa ja -kouluissa vietetään vuodesta toiseen samoina juhlapäivinä hyvin samansisältöisiä juhlia. Lasten syntymäpäiviin kiinnitetään myös huomiota, eikä vain tavaroin ja herkuin.

- Juhlilla on lapsille suuri merkitys, tähdentävät Joensuun steinerpäiväkotii Päivänsinin opettajat Tarja Vartiainen ja Tiina Luukkonen-

Vanninen. Vuodenaikojen kulkua noudattavat juhlit rytmittävät aikaa paremmin hahmotettavaksi.

Yhtä tärkeää kuin itse juhla, on myös sen odotus - siinäpä asia, jota emme tahdo malittaa lapsillemme suoda. - Nykyään tavaraa on niin paljon: kun lapsi vähän uudesta lelusta mainitsee, hän kohta saa sen. On aivan eri juttu toivoa ja odottaa, kunnes syntymäpäivänä tai jouluna odotus pal-

kitaan, tuumii Tiina Luukkonen-Vanninen.

Vaikka lapsi tietää, että sitten pääsiäisenä saa suklaamunan, hän kyllä mankuu sitä joka päivä kauppareissulla. Mutta pääsiäinen tuntuu erikoisen juhlavalta, kun se yllätys säästetään todellakin pääsiäiseen. Kun odottamista harjoittelee, se alkaa sujua kerta kerralta paremmin. Eikä se ole vain epämiellyttävää: edessä päin

siintävä mukava juttu antaa voimia arkeen. Lapsen ajatusta voi suunnata tulevaisuuteen korostamalla ja vakuuttamalla sitä, että palkinto tulee todellakin määrätynä päivänä, eikä keskittyä sen puuttumiseen nyt.

Tunnelma jää mieleen

Juhlan tunnelmaa pystyy rakentamaan ihan pienelläkin rahalla. Viikon kohokohta voi olla sunnuntai tai muu rauhallinen viikonpäivä, jolloin koko perhe on koolla. - Muistan lapsuuteni sunnuntaiateriat. Ne syötiin olohuoneen pöydän ääressä, valkoisella liinalla. Kynttilä oli palamassa ja tarjolla oli myös jälkiruokaa, se oli aina suklaakiisseliä. Vahva tunnelma jättää syvän kuvan mieleen. Samalla tavalla haluan tarjota elämyksiä nyt omille lapsilleni, kertoo Tiina Luukkonen-Vanninen.

Jotta elämys voisi olla elämys, se vaatii tilaa ympärilleen. Yhteen lomaviikkoon mahdutettu kilpajuoksu puuhamaasta toiseen kärsii elämyksenä inflaation, sillä sarjatulessa hienot jutut syövät toisiaan. Sama pätee juhliinkin. Rauhallisesti arjen keskellä valmisteltu vaatimaton juhla jää paremmin mieleen kuin komeitten speaktaakkeleitten sarja.

Sen sijaan vuosittain samanlaisena toistuva tapa juhlia on mieleinen asia niin lapsille kuin aikuisillekin.

Sadonkorjuujuhlassa

*Äiti Maa nyt juhlassaan
omenia tarjoaa.*

*Puolukkaa ja mustikkaa
kaikille hän lahjoittaa.*

*Kukat, lehdet punertaa,
viljan tähkät kultaan maan.*

Toisto tekee asiasta perinteisen, se taas tuo turvaa ja tyydytystä.

Me vanhemmat olemme usein niin epävarmoja ja alituisen huonon omantunnon vallassa, että kuvittelemme lapsemme jäävän jostakin paitsi ilman muotimenoja ja -tavaroita. Juhlan tekemisestäkään ei kannata ottaa stressiä. Prameus ei takaa tunnelmaa. Tehdään, mitä keretään, mutta juhlan voi tehdä myös vain syyttämällä kynttilän ja etsimällä puhtaan lakanan pöytäliinaksi.

Synttäreiden muistelutuokio

Toistuvat vuotuisjuhlat samanlaisine tapoineen ovat miellyttävä tapa niin aikuisille kuin lapsillekin tehdä ”vuosiraporttia”. Voi katsoa mennyttä vuotta, miettiä sen tapahtumia ja verrata tämän juhlan sisäisiä tuntemuksia edel-liseen: olenko kasvanut, mitä kuuluu ja missä mennään?

Erityisesti syntymäpäivää on ihanaa viettää vanhoja muistellen. Steinerpäiväkodeissa on mukava tapa kysellä vanhemmilta lapsen elämän tapahtumista eri vuosilta, jotta niitä voidaan muistella synt-tärihetkeä vietettäessä. Mutta mikäpä estää järjestämästä muistelutuokiota kotonakin.

Lapset nauttivat suuresti vauvakuviensa katselusta. Syntymäpäiväksi voi kerätä pienen kokoelman

eri vuosilta, tai etsiä saapuville vaikka jonkin vauva-ajan vaatteen. Raskauden viime päivien odotuksen jännitystä on hauska muistella, samoin syntymisen ihmeen riemua ja iloa, joka täytti koko lähipiirin. Seisomaan nouseminen, ensimmäiset sanat ynnä muut tärkeät tapahtumat voidaan jutella joka vuosi uudestaan. Ja viimeinen vuosihan on aina uutta! Samalla saa vaikka syyttää kynttilän joka vuodelle.

Toisten lasten syntymäpäiväkekkereillä tarjoutuu mahdollisuus harjoitella oman juhlan odottamista. Joskus on erittäin vaikeaa antaa kaverille tilaa olla sankari, mutta kun muistuttaa lasta hänen omista syntymäpäivistään, pettymys pienenee. Kenties välillä voisi olla antamatta lahjaa synttärivieraille: pakkokrääsän vaihtamisen sijaan lapset saisivat harjoitella päivän-sankarin ilosta nauttimista, ja ehkäpä lahjan antamisen ilokin alkaisi pikku hiljaa hahmottua. Tässä tarvitaan kuitenkin aikuisen lempeää tukea.

Kynttilä tekee juhlan

Kynttilä tuo juhlan tuntua milloin vain. Sillä on kumman rauhoittava ja hiljentävä vaikutus myös lapsiin. Vuodenajan ajankohtaiset luonnonmateriaalit koristavat taloa juhlakuntoon: käkkyräiset oksat, pajunkissat, hiirenkorvat tai jopa

juhannuskoivut, vaikka vain maljakossa. Myös syksyn värikkäitä lehtiä, hedelmiä ja juureksia kannattaa tuoda sisälle koristeeksi. Pimeää aikaa valaistaan lyhdyin. Jos on oikein juhlahiiminen, voi varustaa kotiin pienen juhlapöydän tai rakentaa vaihtuvan juhla-asetelman vaikka kaapin päälle.

Koristeita tärkeämpi on tunnelma. Koristeilla voi luoda tunnelmaa, mutta jos meininki on huono, koko juhla tuntuu vain lisärasitukselta kiireen keskellä. Silloin rekvisiittia ei auta. On mentävä syvemmälle. Juhla kasvaa sisältä päin, tarpeesta pysähtyä, tavata perhettä ja ystäviä. Jos työtä on niin paljon, ettei kerkeä juhlaa, voimien loppuminen myös arkena on odotettavissa.

Varsinkaan lapset eivät tarvitse viimeisen päälle hienoja puitteita juhlatunnelman saavuttamiseksi. voisimme ottaa oppia itäisestä naa-purimaastamme: niukkuuden keskelläkin he osaavat rakentaa

Tarja Vartiainen hahmottaa itsekin vuoden kulkua valon ja varjon vaihteluin. Syksy vie kohti kasvavaa pimeyttä. Se on sisään päin kääntymisen aikaa, jolloin etsimme valoa sisältämme. Kun joulu taittaa pimeyden kasvavaksi valoksi, uuden elämän ja kasvun ihmeen odottelu alkaa.

Johanna Westersund

Jouluna

*Tonttuset tonttuset
sukkelat, vikkelät,
ahkerat, taitavat,
työssä jo on.
Punahiippalakki
harmaja takki*

Pääsiäisenä

*Pium paum paukkaa,
jänis metsässä laukkaa
kaulassansa tiukunen,
mukanansa munanen.
Sen minne vie?
Sen minne vie?
Minne vie?*

Laskiaisena

*Liusun lausun laskiaista!
Pellavia kuin silkinsuonia,
hamppuja kuin haivaleita,
räätiköitä kuin nurkanpäitä,
nauriita kuin nappeja,
hyviä jyvii, kovia ohria, buroo!*

12

Elämme maailmassa, jossa mekaaninen looginen ajattelu, ”laatikkoajattelu”, on kehittynyt niin pitkälle, että ihminen voi matkustaa vaikka turistina avaruuteen. Toisaalta ollaan suurissa vaikeuksissa pienen 7-vuotiaan kanssa, koska pelkällä mekaanisella ajattelulla ei pystytäkään tavoittamaan lasta.

Sukeltaessaan yhä syvemmälle aineelliseen maailmaan ihminen on kadottanut kyvyn aitoon kohtaamiseen. Aikuisten tunne-elämä on puutunut. Lapsilla on ”sylihätä”, suunnaton tarve kohdata aikuinen, joka on sekä fyysisesti että henkisesti läsnä.

Maailma tarjoaa haasteita vanhemmalle tässä ajassa. Nykyajan ongelmiin löytyy viisaita neuvoja jo Antiikin ajoilta, filosofi Sokrateen ajatuksista: elämän hyveet täytyy löytää ja vapautua omasta itsekkyydestä. Sokrateen opetuksia oli myös: ”Ihminen, tunne itsesi.”

Lapsen kasvatus on aikuisen itsekasvatusta

Lapsen kehityksen ensimmäinen seitsevuotiskausi on fyysisen kasvun aikaa. Sillä, millaisen kasvuympäristön aikuinen lapselle luo, on suuri merkitys lapsen kehitykselle.

Pieni lapsi on herkkä aistiorgaani, joka ottaa vastaan kaiken ympäristöstään. Fyysisen ympäristön lisäksi lapsi elää ennen kaikkea aikuisen ajattelun, tunteiden ja tekojen ympäristössä. Lapsi imee itsensä kodin tunneilmapiiirin. Lasta ympäröivät ajatukset vaikuttavat yhtä vahvasti kuin fyysiset teot, vaikkei niitä voikaan nähdä.

Varhaislapsuuden aikana tarvitaan vanhempien omakohtaisia ratkaisuja. Se, mitä teemme tai jätämme tekemättä, on meidän itse valitta-

va. Valitettavasti karvas totuus on, että omista tottumuksistamme ja tavoistamme meidän on kaikkein vaikeinta luopua.

Onneksi ei tarvitse muuttaa koko maailmaa kerralla. Jokainen voi miettiä omalta osaltaan, mikä voisi olla se pieni teko, johon ryhtyä. Katsotaanko televisiosta mitä sattuu vai vain valittuja lastenohjelmia tai tullaanko toimeen kokonaan ilman televisiota? Elämää voi rytmittää laittamalla sunnuntaisin pöydälle valkoisen liinan ja nostamalla vuoden kierrosta esiin juhlia erottamaan pyhän arjesta. Pienten askelten politiikalla päästään eteenpäin tässäkin.

Maailma haastaa meidät tekoihin: Löydämmekö uudestaan hyveitä? Miten pitkälle pystymme luopumaan omasta itsekkyydestämme? Kaikki teot, joita teemme, ovat kasvatustekoja. Pohjimmiltaan lapsen kasvatusta onkin aikuisen itsekasvatusta.

Kun vielä kiperissä paikoissa jaksaisi muistaa, että huumori pelastaa – tai ainakin keventää tilannetta. Huumoria tarvitaan maailmassa aina.

Tarja Makkonen

Kirjoitus pohjautuu steinerkoulunopettaja Sakari Sannamon Joensuussa 7.5.2002 pitämään yleisöluentoon Pieni lapsi tässä ajassa.

STEINERKOULUN PERUSTAMISESSA

JOENSUUHUN TARVITAAN TALKOOHENKEÄ

Haluatko tukea lasten ja nuorten oppimisen vaihtoehtoja?

Hyvä pohjois-karjalainen yrittäjä tai yksityishenkilö! Lähestymme Teitä koska uskomme, että tästä maakunnasta löytyy taloudellista tukea Joensuun steinerkoululle, jonka valtionapuhakemuksen valtioneuvosto hylkäsi 11.4.02 istunnossaan. Uskomme, että myös Te arvostatte monipuolista palvelutarjontaa sekä erilaisia vaihtoehtoja, jotka lisäävät maakuntamme hyvinvointia ja kilpailukykyä.

STEINERKOULUN SAA PERUSTAA YKSITYISESTI: STEINERKOULUN ALOITTAMINEN ON MAH-DOLLISTA VAIN YKSITYISELLÄ RAHOITUKSELLA

14

Joensuun steinerkoulun kannatusyhdistys on tällä hetkellä tilanteessa, jossa kartoitamme taloudellisia mahdollisuuksiamme valtiovallan kannasta huolimatta aloittaa steinerkoulun toiminta syksyllä 2003. Opetustahan saa lain mukaan antaa peruskoulun ulkopuolellakin, mutta valtioneuvoston tarvitaan valtioneuvoston päätös.

Suomessa toimii 20 steinerkoulua, osa pienilläkin paikkakunnilla kuten Sammatin kyläkoulu, Tammissaaren ruotsinkielinen koulu, Rovaniemen steinerkoulu sekä Seinäjoen steinerkoulu. Useimmat ovat aluksi toimineet omarahoituspohjalta lahjoitusten, tukimaksujen sekä yhdistyksen varainhankinnan varassa, kunnes ovat saaneet valtioneuvostolta toimiluvan ja sitä kautta valtionavun, joka on 90% siitä, mitä peruskoulut saavat oppilasta kohden (n. 4100 euroa/oppilas peruskoulussa). Eli yksityiskoulut tuovat valtionkassaan 10% säästön. Näyttäisi siltä, että yksityiskouluna aloittaminen on meillekin ainoa tie. Valtioneuvosto ei ole sitä ääneen sanonut mutta näiden yhteensä kolmen lupahakemuskierroksen jälkeen olemme nyt vetäneet asiassa sen johtopäätöksen. Aiomme kuitenkin hakea valtionapua jälleen vuonna 2003.

STEINERKOULUSSA ON KYSE KASVATUSTAITEESTA

Mikä sitten on steinerkoulu? Peruskoulusta steinerkoulu poikkeaa paljonkin, lähinnä opetusmenetelmensä ja kokonaisvaltaisen lähestymistapansa vuoksi. Yhteistä taas ovat oppimistavoitteet.

Jos näiden kahden koulumuodon ero pitäisi tiivistää yhteen lauseeseen voisi luonnehtia, että steinerkouluissa on enemmän kyse kasvatustaiteesta ja peruskoulussa kasvatustieteestä. Tällöin selviää, että steinerkouluissa lähtökohtana ovat elämykselliseen ja mielikuvalliseen oppimiseen pohjaavat menetelmät kuten itse käsillä tekeminen, taiteellinen työskentely oppimisen välineenä, draama – sekä opettajan työvälineenä kaikessa opetuksessa että oppilaiden omana toteutuksena, sadut, tarinat, myytit ja legendat, vertauskuvat.

Mielikuvitusta innostuksen ja oppimisen välineenä korostetaan alaluokilla ja vasta ylemmillä luokilla painottuu älyllinen, tiedollinen oppiminen, omaehtoinen tiedon hankinta ja sovellutus. Itse valmistetut työkirjat muodostavat oppimisen rungon kirjallisuuden ohella. Varsinaisia oppikirjoja ei ole vaan tukena käytetään kirjallisuutta ja asia-aineistoja. Taideaineiden osuus opetusohjelmassa on suuri sen lisäksi, että taide on yksi väline oppimiseen läpäisevästi kaikissa aineissa.

Nyt voitte vaikuttaa maakuntamme kehitykseen: steinerkouluhanketta voitte tukea osallistumalla toimintaamme, tekemällä lahjoituksen tai tarjoamalla yhdistyksellemme mahdollisuutta tienata rahaa esim. tekemällä työtä yrityksessänne.

Lisätietoja:

Joensuun steinerkoulun kannatusyhdistys ry
C/o Lehtola, Metsolankatu 4a 80260 Joensuu
puh. 040 – 822 2578 /Anu Lehtola
puh. 050 – 542 9785 /Varpu Muikku
puh. 050 – 350 6266 /Minna Hoffrén

JOENSUUN STEINERPÄIVÄKOTI PÄIVÄNSINI

Steinerpäiväkoti toimii keltaisessa puutalossa luonnonkauniilla Pekkalan kartanon alueella. Tarjoamme kodinomaisessa ympäristössä koko- ja puolipäivähoitoa 3–6-vuotialle lapsille. Päiväkotiryhmässä on n. 20 lasta ja työntekijöinä 3 opettajaa. Päiväkodissamme toimii myös esikouluryhmä.

Steinerpedagogisen varhaiskasvatuksen peruseriaatteita ovat mm.

- turvallisuutta luovat rytmit mm. vuoden aikojen seuraaminen, viikko- ja päivärytmit –
- yksinkertaiset, usein luonnonmateriaaleista tehdyt lelut, jotka innostavat monipuoliseen leikkiin –
- mielikuvitukseen vetoavat sadut, lorut ja laulut –
- pehmeät värit ja muodot –

Steinerpäiväkodissa yhteistyö vanhempien kanssa on tärkeää.

Pohdimme yhdessä lapsen kasvuun liittyviä kysymyksiä.

Vanhemmat osallistuvat varainhankintaan järjestämällä myyjäisiä, erilaisia tempauksia jne. Pyrimme järjestämään vuosittain erilaisia kursseja ja puuhailemaan yhdessä kaikenlaista kivaa.

Steinerpäiväkodilla on ostopalvelusopimus Joensuun kaupungin kanssa.

Päivähoitomaksu on sama kuin kunnallisessa päivähoidossa.

Päivähoitopaikka haetaan päiväkodilta saatavalla hakulomakkeella.

Tarja Vartiainen, Tiina Luukkonen-Vanninen
Steinerpäiväkodin opettajat

Joensuun steinerpäiväkoti
Pekkalankatu 7 b, 80260 Joensuu
puh. (013) 311 754

TERVETULO A JOUKKOOMME !